

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

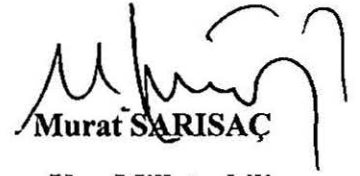
Sayı : 20788
Tarih : 16.08.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 16/08/2022 16:06
Sayı: E-120.10-1064606

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cezaevlerinde hasta tutuklu/hükümlüler başta olmak üzere mahpusların ciddi hak ihlallerine maruz kaldıkları kamuoyuna yansımaktadır. Cezaevlerinde benzer sorunların sıklıkla tekrar etmesi, taleplerin karşılanarak gerekli koşulların sağlanması yönünde herhangi bir adımın atılmadığını göstermektedir. Sivil toplum örgütlerinin hazırladıkları raporlar ve kamuoyuna yansıyan mahpus beyanları da bunu ortaya koymaktadır. Açıklanan son raporda; Bafra T Tipi, Giresun Espiye L Tipi, Trabzon Beşikdüzü T Tipi, Rize Kalkandere L Tipi, Bayburt M Tipi, Erzurum H Tipi, Dumlupınar 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi ve Erzurum Oltu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde yaşanan hak ihlallerine yer verilmiştir. Bu nedenle söz konusu cezaevlerinde mahpusların maruz kaldıkları hak ihlallerinin araştırılarak tespit edilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Murat SARISAÇ
Van Milletvekili

GEREKÇE

Cezaevlerinde hukuk dışı uygulamalar ve sürdürülen infaz rejimi nedeniyle koşulların ağırlaştığı tartışılmaktadır. Özellikle siyasi mahpuslara yönelik hak ihlalleri, kötü muamele ve işkence vakaları artarken cezaevlerinde yaşamını yitirenlerin sayısı da artmaktadır. Öyle ki sadece son 8 ayda aralarında tahliyesi ATK tarafından engellenenler de dahil olmak üzere 43 kişinin hayatını kaybettiği belirtilmektedir. Cezaevlerinde fiziksel ve psikolojik baskıların yoğunlaştığı, sivil toplum örgütlerinin raporlarında açıkça yer aldığı gibi mahpus beyanları da mevcut durumu ortaya koymaktadır. Aynı şekilde cezaevlerinde süregelen mevcut ağır koşulların, Covid-19 sürecinde daha da kötüleştiği bilinmektedir. Buna karşın siyasi iktidar, sivil toplum örgütlerinin ve ailelerin çağrılarına sessiz kalmayı tercih ederek endişelerin büyümesine neden olmaktadır.

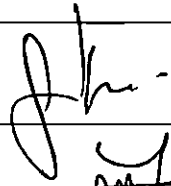
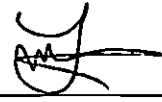
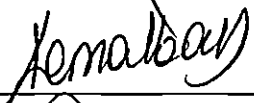
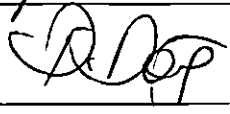
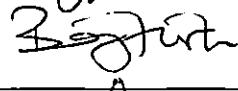
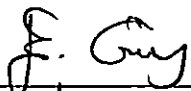
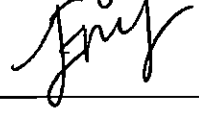
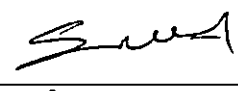
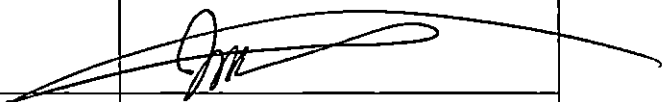
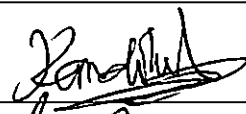
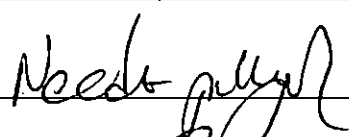
Türkiye’de bulunan cezaevlerinde hak ihlalleri bir rutin haline gelirken cezaevi yönetimlerinin keyfi sistematik baskılarına karşı herhangi bir hukuki yaptırıma başvurulmadığı görülmektedir. Geline aşamada da siyasi iktidar mensuplarının son cezaevi açıklamaları, belirtilen hak ihlallerinin görmezden gelineceğini göstermektedir. Oysaki cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerin sağlık hakkı başta olmak üzere tüm hukuki ve insani hakları hususunda devlet erki sorumluluk altındadır. Bu nedenledir ki Tutuklu ve Hükümlü Aileleri ile Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (TUHAY-DER), Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) ve Van Barosu Cezaevi Komisyonu’nun Bafra T Tipi Kapalı Cezaevi, Giresun Espiye L Tipi Cezaevi, Trabzon Beşikdüzü T Tipi Cezaevi, Rize Kalkandere L Tipi Kapalı Cezaevi, Bayburt M Tipi Cezaevi, Erzurum H Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi, Dumlupınar 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi ve Erzurum Oltu T Tipi Kapalı Cezaevi’yle ilgili hazırladıkları raporun ciddiye alınması elzemdir.

Söz konusu rapor; Karadeniz bölgesinde bulunan cezaevleri başta olmak üzere 8 cezaevinde yaşanan hak ihlallerini ortaya koymaktadır. Hukukçuların cezaevi ziyaretlerindeki gözlemleri ve mahpus beyanları üzerinden hazırlanan raporda; keyfi bir şekilde mahpuslara hücre cezalarının verildiği, cezaevi girişinde çıplak aramanın yapıldığı, koğuşlarda kişi başı kitap kotasının konulduğu, Kürtçe tercüman olmadığı gerekçe gösterilerek Kürtçe mektupların verilmediği ve Kürtçe hiçbir yayına izin verilmediği, yemeklerin yenilemeyecek derecede kötü olduğu, Covid19 şüphesi taşıyan mahpuslara testlerin yapılmadığı ve Covid19 olan mahpusların tedavi edilmediği, cezaevi idaresi tarafından Meclis TV’ye dahi izin verilmediği, havalandırma ve odaların içerisinde kameraların olduğu, yemeklerin çok az verilerek 29 kişilik bir odaya 10 kişilik yemek verildiği, odaların çok kalabalık olmasından dolayı yeni sevk mahpusların yerde yattıkları, İdari ve Gözlem Kurulu’nun sübjektif sorularla cezasını bitirenlerin infazını ertelediği şeklinde hak ihlalleri sıralanmıştır.

Bunun yanında yaşam tehlikesi barındıran hastalıklarda dahi hastane sevklerinin ağız içi arama bahanesiyle engellendiği, pandemiden ötürü yasaklanan kurs-atölye-sportif faaliyet yasaklarına devam edildiği, kantinde eşya fiyatlarının çok pahalı olduğu gibi hak ihlallerine de yer verilmiştir. Yine mahpuslar üzerinde ciddi bir tecrit politikasının sürdürüldüğü, mahpusların ailelerinden uzak bir bölgeye sevk edilerek izole edilmeye çalışıldığı da anlaşılmaktadır. Çünkü sınırlı telefon hakkı dışında mahpusların aileleriyle görüşmesi mümkün olmamakta, ailelerin durumu da sıklıkla uzun seyahatler yapmaya elvermemektedir. Bu tablo karşısında siyasi iktidarın kayıtsız kaldığı, hak ihlallerine karşı herhangi bir tedbirin alınmadığı görülürken cezaevlerinde koşullar günden güne ağırlaşmaktadır. Özellikle yüzlercesi ağır

olmak üzere binlerce hasta mahpus için derhal harekete geçilmesi insani ve hukuki bir zorunluluktur.

Sonuç olarak işkence ve kötü muamele, ulusal ve uluslararası mevzuatta yasaklanırken mahpusların korunması ise devletin yükümlülüğü arasındadır. Dolayısıyla tutuklu/hükümlülere yönelik işkence ve hak ihlallerinin önüne geçilerek insan onuruna yaraşır koşulların oluşturulması gerekmektedir. Çünkü cezaevlerinde artan işkence, kötü muamele ve hak ihlali vakaları toplum tarafından endişeyle takip edilmektedir. Bu nedenle sivil toplum örgütleri tarafından hazırlanan raporda yer verilen cezaevlerindeki sorun ve taleplerin dikkate alınarak gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
5	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
-			
7	SIDIK TAŞ	SİİRT	
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
13	PERO DUNDAR	MARDİN	
14	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
15	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
17	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
19	NUSRETTİN MAÇİN	ŞANLIURFA	
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	